

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-7348/2013 számú ügyben**
Kapcsolódó ügy: AJB-6790/2013

Előadó: dr. Bácskai Krisztina

Az eljárás megindulása

Az elmúlt hónapokban az elektronikus felvételi rendszer működése kapcsán több panaszbeadvány érkezett az alapvető jogok biztosához,¹ melyekben a rendszer nem megfelelő visszajelzési mechanizmusát, valamint a hiánypótlási eljárásra vonatkozó jogszabályi háttér hiányosságait kifogásolták. Tekintettel arra, hogy a vizsgált panaszügyek hasonló tényállásai ismeretében felmerült a *művelődéshez való jog, valamint a jogorvoslathoz való jog sérelmének gyanúja*, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 18. §-a értelmében vizsgálatot indítottam, amely megállapításait és intézkedési javaslataimat egy átfogó vizsgálati jelentés keretében kívánom közreadni.

A vizsgálat során figyelemmel voltam a korábban kiadott a felsőoktatási felvételi rendszer problémáit átfogóan elemző *AJB-645/2013. számú jelentés* vizsgálati megállapításaira is. A beadványokban felvetettek kapcsán az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontja alapján tájékoztatást kértem az *emberi erőforrások miniszterétől*, hogy az elektronikus felvételi rendszer ellenőrzési és visszajelzési mechanizmusa, az esetleges hiányok elektronikus, adminisztratív kezelése és az arra vonatkozó használati útmutató megfelelően támogatja-e a felvételiző diákok sikeres felvételi eljárásban való részvételét; a felvételi eljárás során a hiánypótlásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések maradéktalanul biztosítják-e a felvételi eljárásban részt vevők jogorvoslathoz való alapvető jogait.

Az érintett alapvető jogok és elvek

- a művelődéshez és a felsőoktatáshoz való jog *„Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”* [Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdés]
- a jogorvoslathoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”* [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés]

Alkalmazott jogszabályok

- a nemzeti felsőoktatásról 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.)
- az egyes törvényeknek a központi költségvetésről szóló törvény megalapozásával összefüggő, valamint egyéb célú módosításáról szóló 2012. évi CCVIII. törvény (Nftv. mód.)
- a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (Fkr.)
- a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 432/2012. (XII.29) Korm. rendelet módosításáról szóló 335/2014. (XII.18.) Korm. rendelet (Fkr. mód.)
- az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet

---

¹ Az ügyek a következő iktatási számon szerepelnek: AJB- 7348/2013; AJB- 6790/2013

A megállapított tényállás

I. Az egyes ügyekben megállapított tényállások

1. Az *AJB-7348/2013. számú* ügyben egy édesanya fordult hivatalomhoz gyermeke ügyében, aki a Corvinus Egyetem pénzügy-számvitel szakának első évfolyamát 2012-2013. tanév során már elvégezte költségtérítéses formában a Diákhitel 2 segítségével. A következő évben a panaszos gyermeke ismét felvételizett immár ugyanazon szak államilag finanszírozott képzésére. A felvételihez szükséges adatokat az elektronikus felvételi rendszerbe kitöltötte, az ezeket igazoló dokumentumokat feltöltötte, véletlenül azonban az egy évvel korábban lementett dokumentumait csatolta, így bizonyítványáról az a változat került be az elektronikus felvételi rendszerbe, amely pusztán a matematika érdemjegyét tartalmazta. Hibajelzést, hiánypótlásról szóló értesítést az elektronikus felvételi rendszer nem küldött, a felvételiző középiskolai bizonyítványánál pedig az elektronikus felvételi rendszerben a „feldogozva” státusz szerepelt. A beadványozó gyermeke így egyetlen hibásan feltöltött dokumentum miatt – egyébként tanulmányi átlaga alapján az előző évinél magasabb pontszámával – nem nyert felvételt az államilag támogatott képzésre. A fentiek miatt 2013. július 25-én jogorvoslati kérelemmel fordult az emberi erőforrások miniszteréhez az Oktatási Hivatal által hozott besorolási döntéssel szemben. Az emberi erőforrások minisztere a besorolási döntést 2013. október 7-én kelt határozatával helybenhagyta, de a Diákhitel 2 felvételére ekkor már nem volt lehetősége, amely a költségtérítéses képzésen való tanulmányok folytatásához elengedhetetlen lett volna. A beadványozó sérelmezi, hogy az elektronikus felvételi rendszer nem megfelelő működése okán bármely fiatal kerülhet olyan helyzetbe, hogy egy minimális tévedés miatt sok év munkája veszik kárba, hiszen az eljárásban való részvétel nagymértékben befolyásolja a fiatalok jövőjét, mind a lehetőségek igénybevétele szempontjából, mind anyagi vonatkozásban. A panaszos beadványához csatolta az elektronikus felvételi rendszer útmutatóját, valamint annak felhasználási feltételeit.

2. Az *AJB-6790/2013. számú* ügyben a panaszos a 2013. évi általános felsőoktatási felvételi eljárásban felvételi jelentkezési kérelmet nyújtott be az ELTE Tanító és Óvóképző Kar (ELTE-TÓK) óvópedagógus szakára, a felvételhez szükséges alkalmassági vizsgán megfelelt, mivel azonban a jelentkezéshez szükséges egészségügyi alkalmassági lapról hiányzott az aláírása, nem vették fel a kiválasztott képzésre. A panaszos sérelmezi, hogy a felvételi eljárás alatt nem kapott hiánypótlásról szóló felhívást. Miután az Oktatási Hivatal besorolási határozata szerint nem nyert felvételt a megjelölt felsőoktatási intézménybe, a besorolási döntés ellen fellebbezést nyújtott be, amelyben a jogorvoslati kérelmével együtt benyújtott és kiegészített egészségügyi alkalmassági vizsgalap elfogadásával besorolási döntésének módosítását kérte. Az érdemi vizsgálat során az emberi erőforrások minisztere megállapította, hogy a jelentkező az ELTE-TÓK óvodapedagógus képzéshez előírt speciális dokumentumot (egészségügyi alkalmassági vizsgalap) a jogszabályi határidőn belül hiányosan küldte meg, megfelelően kitöltve csak a jogorvoslati kérelmével együtt nyújtotta be, így felvételi összpontszáma egészségügyi alkalmassági eredmény hiányában nem lett kiszámítva. Az emberi erőforrások minisztere 2013. szeptember 30-i határozatában a besorolási határozatot helybenhagyva megállapította, hogy a hivatal eleget tett a tájékoztatási kötelezettségének, mivel a 2012. december 31-én megjelent Felsőoktatási felvételi tájékoztató megfelelő tájékoztatást nyújtott a benyújtandó dokumentumokkal kapcsolatban.² Az Oktatási Hivatal a kérelem hiányos benyújtása esetén csak a jogszabályban meghatározott esetekben köteles hiánypótlásra felhívni, mivel azonban az egészségügyi alkalmassági lap hiányos benyújtása esetében az Oktatási Hivatal nem köteles hiánypótlási felhívást küldeni, az Oktatási Hivatal jogszabályt nem sértett, erről pedig a Felsőoktatási felvételi tájékoztató kiadványban szintén tájékoztatást nyújtott.

² „A 2013. szeptemberben induló képzések érettségizetteknek” című kiadvány, a 2.4.7. "Dokumentumok pótlása" valamint a 2.0.4. "A felsőoktatási felvételi eljárás intézmény-specifikus dokumentumai" fejezetek.

A miniszter a határozatban utalt arra, hogy a felsőoktatási felvételi jogszabályok az eljárásban méltányossági döntés meghozatalát nem teszik lehetővé, jogszabályi határidőt követően egészségügyi alkalmassági eredményeket igazoló dokumentumok utólagos elfogadására nincs lehetőség.

II. A megkeresett szervek válaszai

Az emberi erőforrások miniszterének küldött megkeresésemre a felsőoktatásért felelős államtitkár a felsőoktatási felvételi eljárások elektronikus ügyintézési rendszere és a jogorvoslati kérelmek elbírálása kapcsán az alábbi tájékoztatást adta:

A felsőoktatási felvételi eljárások besorolási döntését követően, az Oktatási Hivatal a jelentkezőket a besorolási határozat postai úton történő megküldésével értesíti. A jelentkezők a besorolási döntés ellen, a döntés közzétételétől, illetve a tudomásra jutástól számított 15 napon belül jogorvoslatért fordulhatnak az emberi erőforrások miniszterének címezve, de az első fokon eljáró Oktatási Hivatal postacímére megküldve. A beérkezett jogorvoslati kérelmeket az Oktatási Hivatal Felsőoktatási Főosztályának munkatársai áttekintik, és amennyiben a kérelmet megalapozottnak találják, a besorolási döntést az Oktatási Hivatal elnöke saját hatáskörben módosítja. Az Oktatási Hivatal a jogszabályilag megalapozatlannak talált fellebbezéseket továbbítja a másodfokon eljáró Emberi Erőforrások Minisztériumához.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 4/2013. (I. 31.) EMMI utasítás³ szerint az Oktatási Hivatal felsőoktatási felvételi eljárás során hozott I. fokú besorolási döntése ellen benyújtott fellebbezés elbírálásának ügyében a felsőoktatásért és tudománypolitikáért felelős helyettes államtitkár az átruházott jogkörben eljáró személy, az elbírálás előkészítése pedig a Felsőoktatási Főosztály feladata. Az Oktatási Hivatalban, illetve az Emberi Erőforrások Minisztériumának Felsőoktatási Főosztályán a jogorvoslati kérelmek még az adott tanév kezdete előtti elbírálása nem lehetséges.

A jogorvoslatok ugyanis augusztus végéig folyamatosan érkeznek be, az Oktatási Hivatalnak pedig 30 napja áll rendelkezésre az első fokon történő döntésre. Ennek során természetesen a befogadható jogorvoslati kérelmeket tekinti prioritásnak, így a gyakorlatban a befogadott jogorvoslati kérelmekre hozott határozatok megszületnek a felsőoktatási tanév kezdetéig, szeptember közepéig. Az első fokon el nem fogadott és a minisztérium részére átadott, a későbbiekben csak kevés kivétellel módosításra kerülő határozatok ügyintézési határideje ismételten 30 nap, mely meghosszabbításra kerül, amennyiben az eljárásba be kell vonni az érintett felsőoktatási intézményt, ami az ilyen eseteknél általában szükséges gyakorlat. Az idei általános felsőoktatási felvételi eljárást követően, szeptember hónap folyamán az Oktatási Hivatal több mint hatszáz jogorvoslati kérelmet továbbított minisztériumi szintű elbírálásra, ilyen mennyiségű jogorvoslati kérelem alapos és érdemi áttekintése, valamint a határozatok előkészítése megfeszített munkát igényel annak érdekében, hogy a határidőket tartani tudják.

A felsőoktatási felvételi eljárásáról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (továbbiakban: Fkr.) szerint a felsőoktatási felvételi eljárás informatikai hátterét az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. (Educatio Nkft.) biztosítja. Az államtitkár válaszában megerősítette, hogy az Educatio Nkft. által üzemeltetett e-felvételi rendszer visszajelzési mechanizmusa *nem küszöböli ki teljes mértékben a jelentkezői figyelmetlenségéből adódó hiányosságokat*, álláspontja szerint ilyen rendszer fejlesztése a felvételizők számára jelentősen bürokratikusabb jelentkezést eredményezne. Ennek módja ugyanis az lehetne, ha a jelentkezők a szükséges mellékleteket jelentkezésenként és tanulmányi eredményenként töltenék fel, ezzel szemben jelenleg elegendő egyetlen adatfájl feltöltése.

---

³ Lásd 7. sz. függelék III/A. fejezet 17. pontja.

Az államtitkár által közölt adatok szerint az idei általános felsőoktatási felvételi eljárásban 120 jogorvoslati kérelmet benyújtó jelentkező esetében volt megállapítható, hogy a besorolási döntést a középiskolai bizonyítvány-oldalak hiányos feltöltése negatív irányban befolyásolta. Ez az alapképzésre, osztatlan képzésre és felsőoktatási szakképzésre benyújtott 76.326 jelentkezésnek mindössze 0,16%-a, és erre való hivatkozással – az Oktatási Hivatal elnökének az államtitkár felé jelzett álláspontja szerint kérdéses, hogy valóban megalapozott-e – a nézetük szerint viszonylag kevés figyelmetlen jelentkező érdekében – az e-felvételi rendszer jóval bonyolultabb feltöltési rendszerének átalakítását kezdeményezni.

Az államtitkár ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a figyelmetlenség minimalizálása érdekében az Oktatási Hivatal mind a Felvételi Tájékoztató kiadványokban, mind a jelentkezési lapon, illetve az elektronikus úton jelentkezők által aláírt hitelesítő adatlapon is felhívja a jelentkezők figyelmét arra, hogy a középiskolai bizonyítvány fénymásolatának hiánya, vagy hiányos benyújtása esetén tanulmányi pont nem számítható. Ebben az esetben a jelentkező felvételi pontszámát az érettségi pontok kétszerezésével számítják ki. A jelentkezők a feltöltött dokumentumaikat a teljes eljárási folyamat alatt bármikor megtekinthetik, éppen azért, hogy ellenőrizhessék azokat, vagy sikertelen feltöltés esetén újra feltölthessék a dokumentumokat, azzal a korlátozással, hogy a dokumentum-feltöltést csak az e-ügyintézési határidőn belül lehet megtenni, amely határidő a 2013. évi általános felvételi eljárásban 2013. július 10. Tekintettel arra, hogy a jelentkezők júliusban, a besorolási döntést megelőző hetekben személyesen is ellenőrizhették az egyes jelentkezéseikhez megállapított felvételi összpontszámokat, az államtitkár álláspontja szerint nem hárítható minden felelősség a központi adminisztrációra és az elektronikus felvételi rendszer visszajelzési mechanizmusára, a jelentkező egyéni felelőssége is megkerülhetetlen.

Mindemellett a probléma jövőbeni kiküszöbölése érdekében a tárca kezdeményezte az Fkr. módosítását, mely szerint a besorolási döntést megelőző 35. napig a Hivatal egységes tájékoztatást küld a jelentkezőknek, amelyben értesít a különböző pontszámítási módokhoz szükséges dokumentumokról, és felhívja a jelentkezőket az általuk kívánt pontszámításhoz szükséges mellékletek benyújtásának ellenőrzésére. A tájékoztatást azon jelentkezőknek is meg kell küldeni, akik hiánypótlásra felszólítást kaptak.⁴

Az államtitkár jelezte azt is, hogy az Oktatási Hivatalnál is kezdeményezni fogja az elektronikus jelentkezési felületen megjelenő üzenetek és visszajelzések - érthetőség és hatékony kommunikáció szempontjából történő - ismételt áttekintését, az esetlegesen félreértelmezhető üzenetek, visszajelzések szükséges kiigazítását, pontosítását.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetben

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság (a törvényi felsorolás alapján ideértve a közszolgáltatást végző szervezetet is) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Nftv. 1. §-ának értelmében a törvény célja a felsőoktatás színvonalának emeléséhez, a versenyképes tudás átadásához és megszerzéséhez szükséges feltételrendszer megteremtése, az Alaptörvényben meghatározott keretek között a nemzeti felsőoktatási intézményrendszer működésének biztosítása.

---

⁴ Lásd Fkr. 12.§ (8) bekezdés.

Kimondja továbbá azt is az Nftv. 2. § (2) bekezdésében, hogy a *felsőoktatás rendszerének működtetése az állam*, a felsőoktatási intézmény működtetése a *fenntartó* feladata. A 4. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az állam nevében a fenntartói jogokat – ha törvény másként nem rendelkezik – az oktatásért felelős miniszter gyakorolja.

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. § (2) bekezdése d) pontja értelmében a felsőoktatással kapcsolatos döntések meghozatalára jogosult minisztérium, valamint az Oktatási Hivatal is központi államigazgatási szervnek minősül, így azok tevékenységének vizsgálata az Ajbt. 18. §-a alapján ombudsmani hatáskörbe tartozik.

II. Az érintett alapvető jogok és elvek tekintetében

1. Az alapvető jogok biztosja egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmanintézmény megalakulása óta a biztos következetes zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi tesztek.

A jelentés megállapításaival összefüggésben ismételten hivatkozom arra, hogy az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege az Alaptörvény Negyedik Módosításának hatályba lépését követően továbbra is nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében jellemzően nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek ellentétesek volnának a korábbi alkotmányunk szövegével. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy *„az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”*. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény Negyedik Módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően.

A testület ennek kapcsán elvi élel azt mondta ki azt, hogy *„az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának léalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”*

Magyarország Alaptörvényének és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény hatályba lépésével az alapvető jogok biztosaként követni kívánom azt a gyakorlatot, hogy míg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontokat nem fogalmaz meg, eljárásom során irányadónak tekintem a testület eddigi megállapításait.

1. Az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdése alapján minden magyar állampolgárnak *joga van a művelődéshez*. E cikk (2) bekezdése szerint Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.

Az Alkotmánybíróság már 1995-ben felhívta arra a figyelmet, hogy a művelődéshez (oktatáshoz) való jog akkor valósul meg a felsőfokú oktatásban, ha az *mindenki számára képességei alapján hozzáférhető*, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatást kapnak. Az államnak a felsőoktatással kapcsolatos alkotmányos feladata, hogy a tanuláshoz való jog objektív, személyi és tárgyi előfeltételeit megteremtse és azok fejlesztésével e jogot igénye szerint bármely, a felsőfokú oktatásban való részvétel szempontjából megfelelő képességekkel rendelkező polgár számára biztosítsa.

Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a munka és a foglalkozás megválasztásának szabadsága szoros összefüggésben van a művelődéshez való joggal, hiszen az egyre bonyolultabbá váló társadalmi munkamegosztás a munka és a foglalkozás végzésének előfeltételéül egyre gyakrabban szab meghatározott képzettséget. Megvalósítását tekintve ugyanakkor e két alapvető jog azonban eltér egymástól. A munkához és a foglalkozáshoz való jog az alapvetően nem állami foglalkoztatásra épülő társadalomban negatív tartalommal érvényesül: nem lehet alkotmányellenes korlátja. A felsőoktatásban ezzel szemben az állam jelenleg is jelentős túlsúllyal rendelkezik, így a *művelődéshez való jogot közvetlenül, a felsőoktatás területén az általa fenntartott oktatási intézményekbe való bejutás lehetőségének biztosításával, pozitív módon valósíthatja meg*.

Az Alkotmánybíróság szerint az emberi méltóság általános személyiségi jogként is felfogható, a személyiség szabad kibontakozását lehetővé tevő, nevesített jog a megfelelő képességű magyar állampolgárokat felsőoktatási intézményben felsőfokú tanulmányok folytatására jogosítja. *Az államnak a felsőoktatással kapcsolatos alkotmányos feladata, hogy a tanuláshoz való jog objektív, személyi és tárgyi előfeltételeit megteremtse és azok fejlesztésével e jogot igénye szerint bármely, a felsőfokú oktatásban való részvétel szempontjából megfelelő képességekkel rendelkező polgár számára biztosítsa*.

A nemzetközi aspektusok kapcsán lényeges a Gyermek jogairól szóló Egyezmény 4. cikke, amely szerint a részes államok meghoznak minden olyan törvényhozási, közigazgatási vagy egyéb intézkedést, amelyek az Egyezményben elismert jogok érvényesüléséhez szükségesek. Ha gazdasági, szociális és kulturális jogokról van szó, ezeket az intézkedéseket a rendelkezésükre álló erőforrások határai között és szükség esetén, a nemzetközi együttműködés keretében hozzák meg.

Az Egyezmény 28. cikk 1. c. pontja alapján a részes államok elismerik a gyermeknek az oktatáshoz való jogát, és különösen e jog gyakorlásának fokozatos, az esélyegyenlőség alapján való gyakorlása céljából *minden arra alkalmas eszközzel biztosítják, hogy bárki képességeitől függően bejuthasson a felsőoktatásba*.

2. Az Alaptörvény a *jogorvoslathoz való jogot* az alkotmányos alapjogok között rögzíti. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint *a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében, a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége*.⁵ A jogorvoslathoz való jog tényleges érvényesüléséhez a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis az is szükséges, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.⁶

A jogorvoslathoz való jognak az Alaptörvényben való garantálása a rendes jogorvoslatra vonatkozik. A jogorvoslathoz való jog lényeges tartalma kiterjed a jogorvoslati lehetőségről vagy annak hiányáról való tájékoztatásra is. A tájékoztatási kötelezettséget az egyes eljárási kódexek is kiemelik, hangsúlyozva, hogy a jogorvoslatról való tájékoztatás nem múlhat az egyes hatóságok mérlegelésén, belátásán.

⁵ 5/1992 (I. 30.) AB határozat

⁶ 49/1998. (XI. 27.) AB határozat

A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. Az érintettnek tehát minden olyan esetben, amikor azt az adott jogszabály lehetővé teszi, meg kell adni a lehetőséget arra, hogy az általa sérelmezett döntés ellen jogorvoslattal éljen. A jogorvoslati fórumnak ennek megfelelően döntési helyzetben kell lennie. A formális és a jogi szabályozás miatt eleve kilátástalan jogorvoslat nem kielégítő. Az Alkotmánybíróság szerint ugyanakkor elégséges az egyfokú jogorvoslat biztosítása.⁷ A jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatra vonatkozik. Az alkotmányos követelményt ezért kielégíti az a szabályozás, amely az adott bírói (hatósági) döntés ellen a jogorvoslatot fellebbezés (rendes perorvoslat) útján lehetővé teszi.⁸ Több esetben rámutattam már arra, hogy a közigazgatási eljárásokon kívül eső eljárásokban is eleget kell tenni a jogorvoslati lehetőségekről való tájékoztatásnak. A jogorvoslati lehetőség biztosítása tehát nem pusztán formai (jogszabály biztosítja vagy kizárja), hanem tartalmi (ténylegesen biztosítva volt-e) kérdés.

II. Az ügy érdeme tekintetében

I. Hiánypótlási eljárás a felvételi eljárás során

A hiánypótlási eljárásra vonatkozó jogszabályi háttérrel a vizsgálatom megindításakor hatályos Fkr. rendelkezései adják. Az Fkr. 2013-as felvételi eljárás során hatályos rendelkezései szerint⁹ az adatfeldolgozás során - a kérelem hiányos benyújtása esetén - a Hivatal legkésőbb a besorolási döntés határnapját megelőző 28. napig - a keresztféléves felvételi eljárásban a 20. napig, de legkésőbb a tárgyév január 3-áig - a jelentkezőt a felvételi jelentkezési kérelmében megadott elektronikus levelezési címén hiánypótlásra szólítja fel. Elektronikus levelezési cím hiánya esetén a Hivatal telefonon, ennek sikertelensége esetén postai úton szólítja fel a jelentkezőt hiánypótlásra.

Az Fkr. 11. § (2) bekezdése alapján a kérelem hiányos benyújtásának minősül:

- a) a természetes személy azonosító adatok, valamint az állampolgárság megjelölésének hiánya
- b) 2005-ben vagy azt követően érettségizett jelentkező esetében a tanulói azonosító hiánya
- c) a lakcím, elektronikus levelezési cím hiánya
- d) alapképzésre, osztatlan képzésre illetve felsőoktatási szakképzésre történő jelentkezés esetén az érettségi bizonyítvány kibocsátásának évére és a kibocsátó középiskolára vonatkozó adat, illetve az érettségi bizonyítvány másolatának hiánya
- e) mesterképzésre történő jelentkezés esetén a várható felsőoktatási végzettség, szakképzettség megjelölésének, illetve a korábbi felsőoktatási végzettség, szakképzettség igazolásának hiánya
- f) a jelentkezési helyek adatainak hiánya, továbbá – a meghirdetett lehetőségektől eltérő vagy annak nem minden adatát tartalmazó – helytelensége.

Az Fkr. 12. § (4) bekezdés szerint legkésőbb a besorolási döntés időpontját megelőző 14. napig, a 2013. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás tekintetében 2013. július 10-ig terjedő határidőn belül kellett benyújtani a jelentkezés benyújtását követően megszerzett nyelvvizsgára, érettségi bizonyítványra, tanúsítványra, oklevélre, szakképzettséget igazoló okiratra, illetve egyéb jogcímekekre vonatkozó adatokat, okiratokat, igazolásokat.

A jogszabály tehát nem teszi kötelezővé a középiskolai bizonyítványt illetve a sikeres felvételihez szükséges más dokumentum hiánya esetén a hiánypótlási eljárás lefolytatását, tekintve, hogy e dokumentumok hiánya nem minősül a kérelem hiányos benyújtásának.

⁷ 22/1995 (III. 31.) AB határozat

⁸ 1319/B/1993. AB határozat

⁹ Fkr. 11. § (1) bekezdése

2. *Az elektronikus felvételi rendszer működése*

Az elektronikus felvételi a felsőoktatásba történő jelentkezés és a felsőoktatási felvételi eljárás alatti ügyintézés online változata, felületét a www.felvi.hu-n történő regisztrációt követően bárki elérheti. Az Fkr. alapján az adatkezelési feladatokat az Oktatási Hivatal, az elektronikus nyilvántartás kezeléséhez szükséges informatikai háttér biztosítását, valamint az adatfeldolgozói feladatokat az Educatio Nkft. látja el.¹⁰ Szintén az Fkr. alapján az elektronikus ügyintézés támogató információs rendszer létrehozásáról és üzemeltetéséről az Educatio Nkft. gondoskodik oly módon, hogy a rendszerben elvégzett minden egyes műveletre – különösen az adatok módosítására – vonatkozóan ellenőrizhető legyen a művelet elvégzésének időpontja és megállapítható legyen a műveletet végző személye.¹¹ A felsőoktatási felvételi eljárás elektronikus ügyintézési rendszerét tehát az Educatio Nkft. hozza létre és üzemelteti, továbbá végzi az adatfeldolgozást. Mind a felsőoktatási felvételi alapeljárás, mind a rendes jogorvoslati szakasz az Educatio Nkft. által üzemeltetett informatikai rendszerben történik. Az elektronikus felsőoktatási felvételi rendszer *Felhasználási feltételei* szerint az elektronikus jelentkezést az Oktatási Hivatal nevében és megbízásából az Educatio Nkft. által üzemeltetett, a www.felvi.hu honlapon keresztül elérhető rendszerben lehet benyújtani. Az elektronikus jelentkezést benyújtó személynek a felhasználási feltételek elfogadásával tudomásul kell vennie, hogy az e-felvételi mellett – amennyiben az adott évben ilyen készül – papír alapú felsőoktatási felvételi jelentkezési lapot nem nyújthat be. Az e-jelentkező a felhasználási feltételek elfogadásával tudomásul veszi, hogy az e-felvételi keretében benyújtott felsőoktatási felvételi jelentkezése csak akkor lesz érvényes, ha azt a rendszer által felkínált szabványos formában készíti el. Amennyiben az e-jelentkező a rendszerben hozzáférhető megoldások bármilyen megváltoztatásával kísérli meg a felsőoktatási felvételi jelentkezése elkészítését, a felsőoktatási felvételi jelentkezése érvénytelen lesz, a rendszer üzemeltetőjét pedig nem terheli felelősség az ebből eredő esetleges károkért. Az e-felvételi használatára vonatkozó a www.felvi.hu felületén megjelenő *használati útmutató* arra hívja fel a felvételizők figyelmét, hogy az e-felvételi a felsőoktatási jelentkezés online változata, egyszerű, kényelmes, gyors és nagy előnye, hogy *kiszűri az olyan hibákat*, amelyeket kitöltés közben a papíron jelentkezők meglehetősen nagy számban vétenek. A tájékoztatás szerint az elektronikus jelentkezési felületen súgók, útmutatók, üzenetek, keresők segítenek a kitöltésben, továbbá a rendszer nagy előnye, hogy a begépelte információk közül automatikusan javítja az általa felismerhető elírásokat, értelmetlenül megadott adatokat. Érdemi hiba esetén, – ha az ellenőrizhető és informatikailag kezelhető -- *visszajelzést ad* a rendszer, így például nem lehet nem létező jelentkezési helyet megadni. Emellett az e-felvételi felületén automatikusan megjelenik a befizetendő eljárási díj összege, valamint a jelentkezéshez csatolandó dokumentumok listája is. A használati útmutató továbbá arról tájékoztatja a jelentkezőket, hogy a felsőoktatási intézmények által mellékletként kért különböző dokumentumok szintén feltölthetők elektronikus formában az e-felületre, így ezeket sem postán kell elküldeni. Ezekről a követelményekről az e-felvételi automatikusan listát készít, figyelembe véve az összes jelentkezési helyet, és *figyelmeztet a hiányokra*. Az elektronikusan feltöltött dokumentumok csoportját az útmutató szerint a rendszer *abból a szempontból ellenőrzi, hogy a megjelölt jelentkezési helyek követelményei alapján mutatkozik-e még bármilyen hiányosság*. Ha igen, akkor erre figyelmezteti a felhasználót, aki a dokumentumpótlás határidejéig pótolhatja a szükséges papírokat. A beküldött dokumentum másolatokat először típusba sorolják, majd miután megvizsgálták, hogy a dokumentum másolat *valóban a jelentkezőé-e, és megfelel-e a dokumentumtípus alapvető formai és tartalmi követelményeinek*, az abban szereplő adatokat rögzítik a felsőoktatási felvételi eljárás központi elektronikus adatbázisába.

¹⁰ Lásd Fkr. 12. § (2) bekezdése.

¹¹ Lásd Fkr. 29. § (2) bekezdése.

Az e-felvételi rendszerben a dokumentum típusának megnevezése mellett olvasható a feldolgozottság státusza: az *elutasítva státusz azt jelenti, hogy a beküldött dokumentumot megvizsgálták és az nem felel meg az adott dokumentumtípus formai és/vagy alapvető tartalmi követelményeinek, ezért az nem fogadható el.*

Az e-felvételi rendszerre vonatkozó *Felhasználási feltételek Alapvető kikötések alcímének 5. pontja* szabályozza a bevitt adatok ellenőrzésének kérdését: az e-felvételi rendszerben rögzített adatok valóságáért, helyességéért a jelentkező a felelős. A rendszer segítséget nyújt a kitöltéshez oly módon, hogy az e-jelentkező által rögzített adatokat ellenőrzi. A Felhasználási feltételekben azonban kikötésre került, hogy ez a segítség nem járhat együtt az üzemeltető illetve az e-felvételi rendszer bárminemű felelősségével az e-jelentkező akaratának nem megfelelő, érvénytelen, hiányos vagy hibás kitöltés esetén. A tájékoztatás szerint a *súlyosabb tartalmi hibák vagy hiányok esetén a rendszer hiba üzenetet küld*, ebben az esetben a hibás adatot tartalmazó űrlapot nem lehet elmenteni, az e-jelentkező addig nem tud továbblépni, amíg a hibát ki nem küszöbölte (pl. nem töltött ki jelentkezési helyet). *Egyes kisebb súlyú hibák esetében a rendszer ugyan megengedi a kitöltött űrlap mentését, de figyelmeztető üzenetet küld.* Előfordulhat – informatikailag nem ellenőrizhető adatok esetében – hogy a rendszer nem jelzett hibát és nem küldött figyelmeztetést sem, ám a felsőoktatási felvételi jelentkezés valamilyen okból mégis érvénytelen, vagy hiányos (pl. a jelentkező ugyan rendelkezik felsőfokú oklevéllel, de az nem megfelelő az általa választott mesterképzés jelentkezési feltételeként). A felhasználási feltételek szerint az üzemeltetőt az ilyen jelentkezés érvénytelensége, illetve hiányossága tekintetében felelősség nem terheli. A 8. pontban az e-felvételi rendszerben – részben biztonsági okokból, részben a kapacitás végeességéből adódóan – esetenkénti korlátozások érvénybe lépésére hívja fel a használati útmutató a figyelmet, az ilyen korlátozások miatt hibásan vagy hiányosan feltöltött e-felvételi jelentkezések esetén az üzemeltetőt semmiféle felelősség nem terheli.

Le kell szögezni, hogy az e-felvételi eljárás jelentőségét az adja, hogy joghatását tekintve teljes mértékben egyenértékű a hagyományos papír alapú felsőoktatási felvételi jelentkezési lapon benyújtott jelentkezéssel. *Mindezek fényében ugyanakkor megállapítható, hogy az e-felvételi rendszer használatára vonatkozó útmutató, a felhasználási feltételek, valamint a dokumentumok státuszmegjelölései a dokumentumok formai és tartalmi követelményeinek vizsgálatára utalnak, valamint a fentiek alapján azt a látszatot kelthetik a felvételizőben, hogy a rendszer bizonyos esetekben a dokumentumok tartalmi ellenőrzését is elvégzi illetve nem ad egyértelmű tájékoztatást a tekintetben, hogy a dokumentumokat pontosan milyen tartalmi és formai szempontú vizsgálatnak veti alá.*

A hiánypótlásra történő felszólítást a www.felvi.hu elektronikus rendszere tehát a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően¹² pusztán az érettségi bizonyítvánnyal kapcsolatosan küld, ugyanakkor adott esetben a középiskolai bizonyítvány – formai és tartalmi szempontból történő – megfelelő benyújtása a sikeres felvételi eljárás szempontjából

¹² A felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (továbbiakban: Fkr) 11. § (1) bekezdése szerint az adatfeldolgozás során – a kérelem hiányos benyújtása esetén - a Hivatal legkésőbb a besorolási döntés határnapját megelőző 28. napig – a keresztfélèves felvételi eljárásban a 20. napig, de legkésőbb a tárgyév január 3-áig - a jelentkező a felvételi jelentkezési kérelmében megadott elektronikus levelezési címén hiánypótlásra szólítja fel. Elektronikus levelezési cím hiánya esetén a Hivatal telefonon, ennek sikertelensége esetén postai úton szólítja fel a jelentkezőt hiánypótlásra. Az Fkr. 11. § (2) bekezdése szerint a kérelem hiányos benyújtásának az alábbi esetek minősülnek: a) a természetes személyazonosító adatok, valamint az állampolgárság megjelölésének hiánya; b) 2005-ben vagy azt követően érettségizett jelentkező esetében a tanulói azonosító hiánya; c) a lakcím, elektronikus levelezési cím hiánya; d) alapképzésre, osztatlan képzésre illetve felsőoktatási szakképzésre történő jelentkezés esetén az érettségi bizonyítvány kibocsátásának évére és a kibocsátó középiskolára vonatkozó adat, illetve az érettségi bizonyítvány másolatának hiánya; e) mesterképzésre történő jelentkezés esetén a várható felsőoktatási végzettség, szakképzettség megjelölésének, illetve a korábbi felsőoktatási végzettség, szakképzettség igazolásának hiánya; f) a jelentkezési helyek adatainak hiánya, továbbá - a meghirdetett lehetőségektől eltérő vagy annak nem minden adatát tartalmazó - helytelensége.

éppoly nélkülözhetetlen, mint az érettségi bizonyítványé, tekintettel az Fkr.-nek a pontszámításra vonatkozó, a 2013-as felvételi eljárás idején hatályos rendelkezéseire. Az Fkr. szerint¹³ ugyanis – a felsőoktatási szakképzésre történő jelentkezés esetén a jelentkező teljesítményét az alábbiak szerint kiszámított felvételi pontszámmal kell értékelni: a középiskolai teljesítmény alapján kapott pontok (a továbbiakban: tanulmányi pontok) kétszerezésével; vagy a tanulmányi pontok és az érettségi eredmények alapján kapott pontok (a továbbiakban: érettségi pontok) összeadásával; vagy az érettségi pontok kétszerezésével, mindhárom esetben az esetleg szerzett érettségi többletpontok és egyéb többletpontok hozzászámításával.

A három számítási módszer közül azt kell alkalmazni, amelyik a jelentkező számára a legelőnyösebb. Az alapképzésre és osztatlan képzésre történő jelentkezés esetén¹⁴ – a felsőfokú végzettséggel rendelkezők kivételével – a jelentkező teljesítményét felvételi összpontszámmal kell értékelni, amelyet az alábbiak szerint kell számítani: a tanulmányi pontok és az érettségi pontok összeadásával vagy az érettségi pontok kétszerezésével, mindkét esetben az esetleg szerzett érettségi többletpontok és egyéb többletpontok hozzászámításával.

A két számítási mód közül azt kell alkalmazni, amelyik a jelentkező számára előnyösebb. A pontszámítási szabályok szerint ugyanis, amennyiben az kedvezőbb a jelentkezőre nézve, a felvételiző teljesítményét, pontszámait a középiskolai teljesítmény alapján kapott pontok kétszerezésével, vagy középiskolai teljesítmény alapján kapott pontok és az érettségi eredmények alapján kapott pontok (a továbbiakban: érettségi pontok) összeadásával számítják ki, azaz *mindkét esetben a középiskolai bizonyítvány feltöltése elengedhetetlen a felvételiző sikeres felvételijéhez, amennyiben a számára kedvezőbb számítási móddal élni szeretne.*

Mindezekén túl a sikeres felvételi szempontjából elengedhetetlen az egyéb intézmény specifikus követelmények teljesítése, azaz a felsőoktatási intézmények által a jelentkezéshez mellékelteként kért különböző dokumentumok (felsőfokú végzettséget igazoló oklevél, nyelvvizsga bizonyítvány, igazolások stb.) hiánytalan feltöltése.

A rendelkezésekre bocsátott dokumentumok, valamint a www.felvi.hu felületének megtekintése során megállapítottam, hogy az Educatio Nkft. által üzemeltetett *felvi.hu* rendszere az ellenőrzési funkciókat nem látja el megfelelően, az ellenőrzés szükségességére nem hívja fel kellőképpen és egyértelműen a figyelmet, az érettségi bizonyítványon kívül a dokumentumok formai, tartalmi szempontú helyes feltöltését nem vizsgálja egyértelműen. Az nyilvánvaló, hogy az informatikailag nem kezelhető tartalmi ellenőrzés nem várható el a rendszer működtetőjétől, azonban a felvételizők támogatásához szükséges lenne, hogy a használati útmutató, a felhasználási feltételek illetve maga a rendszer annak használata közben egyértelműen felhívja a felvételiző diákok figyelmét, hogy tartalmi ellenőrzést nem végez, vagy amennyiben végez, az pontosan definiálva milyen tartalmi elemekre terjed ki, jól körülhatárolva, mely dokumentumok tekintetében végzi el azt. Amennyiben a rendszer informatikai ellenőrzéssel nem támogatja a dokumentumok tartalmi és formai szempontból történő megfelelő feltöltését és annak ellenőrizhetőségét, nem hívja fel a felvételiző diákok figyelmét azokra a hiányokra, amelyek később már jogorvoslati lehetőség igénybevételével sem orvosolhatók, akkor az e-felvételi rendszer nem támogatja kellőképpen a felvételizők sikeres felvételi eljárásban való részvételét.

Az egyértelmű tájékoztatás jelentőségét támasztják alá az alábbiak is: az Fkr. rendelkezései szerint a Hivatal a besorolási döntését elektronikus levélben közli a jelentkezővel, elektronikus levelezési cím hiányában kerül sor a postai úton való közlésre.¹⁵

---

¹³ Fkr. 14. § (2) bekezdés

¹⁴ Fkr. 15. § (1) bekezdése

¹⁵ Fkr. 27. § (1) bekezdése

Bár a felvételi eljárásban a kérelmek, iratok beadása történhet postai úton és elektronikus úton is, amennyiben a jelentkező az e-felvételi lehetőségét választja, a felsőoktatási felvételi jelentkezési lap kitöltésével kapcsolatos minden folyamat webes kapcsolaton keresztül történik, illetve számos visszaigazoló és figyelmeztető üzenet az e-jelentkező által megadott elektronikus levélcímre érkezik.

Ahogy azt az *AJB-645/2013.* számú jelentésem az elektronikus felvételi rendszer működése kapcsán már megállapítottam, a felvételi eljárás alatti ügyintézés online változatának esetleges hibás működése esetén előfordulhat, hogy a jelentkezést érdemben befolyásoló információk vesznek el, az elektronikus rendszeren keresztül zajló eljárásban sok esetben kódolva van a hiba lehetősége.

A fenti hiányosságokat az államtitkár is problémaként észlelte és jelzésemre elismerte, hogy az Educatio Nkft. által üzemeltetett e-felvételi rendszer visszajelzési mechanizmusa nem küszöböli ki teljes mértékben a jelentkezői figyelmetlenségéből adódó hiányosságokat. Az államtitkár álláspontja szerint azonban a rendszer fejlesztése csak olyan módon lenne lehetséges, ha valamennyi jelentkező számára jelentősen bürokratikusabbá válna a jelentkezés, mivel a szükséges mellékleteket jelentkezésként és tanulmányi eredményeként kellene feltölteni, szemben azzal, hogy jelenleg elegendő egyetlen adatfájl feltöltése is. Az államtitkár érvként hozta fel továbbá, hogy a középiskolai bizonyítvány oldalainak hiányos feltöltése miatt benyújtott viszonylagosan kevés számú jogorvoslati kérelem miatt – az Oktatási Hivatal elnökének az államtitkár felé jelzett álláspontja szerint – kérdéses, hogy megalapozott-e a figyelmetlen jelentkezők érdekében az e-felvételi rendszer jóval bonyolultabb feltöltési rendszerének átalakítását kezdeményezni. Ha azonban az összes benyújtott jogorvoslati kérelemhez viszonyítva ítéljük meg a probléma súlyosságát, akkor figyelmen kívül hagyjuk azt a tényt, hogy éppen a kérelem hiányos benyújtásának minősülő eseteket rögzítő hiányos jogszabályi háttér okán sokan nem élnek jogorvoslattal.

A vonatkozó jogszabályok ugyanis csak szűk körben teszik lehetővé egy esetlegesen eredményes kimenetelű jogorvoslati kérelem benyújtását, hiszen a felvételizők a hiánypótlási felhívás elmaradásakor a jogorvoslat során eredményesen nem hivatkozhatnak a hiánypótlási felhívás Oktatási Hivatal általi elmulasztására. A probléma súlyosságának megítélése a benyújtott jelentkezési kérelmekhez viszonyítva – a fentiekhez hasonló okokból – szintén torz eredményre vezethet. Pusztán a középiskolai bizonyítványok hiányos feltöltése miatt benyújtott jogorvoslati kérelmekre vonatkozó számadat, azaz a 120 jogorvoslati kérelem már önmagában jelzi a probléma súlyát, különösen, ha hozzászámítjuk az egyéb dokumentumok hiányos benyújtása miatt elutasított felvételi döntéssel szemben benyújtott jogorvoslati kérelmeket is. Mindebből következően megállapítható, hogy *indokolt és szükséges az e-felvételi rendszer visszajelzési mechanizmusainak, a dokumentumok státusz megjelöléseinek egyértelműsítése és az informatikailag kezelhető hiányosságokra és azok pótlására történő egyértelmű és hangsúlyos figyelemfelhívás a rendszer megfelelő szintű fejlesztésével.*

3. Összegzés

A 2013-as felvételi eljárásban tehát bizonyos, a sikeres felvételi eljáráshoz egyébként elengedhetetlen dokumentum hiányos benyújtása esetén, annak orvoslására – éppen a hiánypótlásra vonatkozó hiányos jogszabályi háttér okán – már jogorvoslati eljárás keretében nem volt lehetőség, így a felvételi eljárásban részt vevő figyelmetlenségéből adódó egyetlen hiba akár a fiatal jövőjét meghatározó jelentőségű, orvosolhatatlan hibává válhatott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogorvoslati eljárásba való jog tényleges érvényesüléséhez tartozik a „jogorvoslat” lehetősége, vagyis az is szükséges, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát, [49/1998. (XI. 27.) AB határozat] a formális és a jogi szabályozás miatt eleve kilátástalan jogorvoslat nem kielégítő.

A fentiek alapján megállapítom, hogy a 2013-as felsőoktatási felvételi eljárásban a felsőoktatási elektronikus felvételi rendszer nem megfelelő ellenőrzési és visszajelzési mechanizmusa, az esetleges hiányok elektronikus, adminisztratív kezelésének hiányosságai és a hiánypótlásra vonatkozó jogszabályi háttér hiányosságai együttesen korlátozták az érintettek jogorvoslathoz való jogát, valamint a felsőfokú oktatáshoz való hozzáférés jogát.

Az államtitkár jelezte, hogy elfogadva azt, hogy az elektronikus felvételi rendszer visszajelzési mechanizmusa nem támogatja maradéktalanul a felvételizők eljárásban való részvételét, ígéretet tett arra vonatkozóan, hogy kezdeményezni fogja az Oktatási Hivatalnál az elektronikus jelentkezési felületen megjelenő üzenetek és visszajelzések – érthetőség és hatékony kommunikáció szempontjából történő – ismételt áttekintését, az esetlegesen félreértelmezhető üzenetek, visszajelzések szükséges kiigazítását, pontosítását.

A figyelmetlenségből adódó problémák minimalizálása érdekében az Oktatási Hivatal mind a Felvételi Tájékoztató kiadványokban, mind a jelentkezési lapon, illetve az elektronikus úton jelentkezők által aláírt hitelesítő adatlapon is felhívja a jövőben a jelentkezők figyelmét arra, hogy a középiskolai bizonyítvány fénymásolatának hiánya, vagy hiányos benyújtása esetén tanulmányi pont nem számítható, a probléma jövőbeni kiküszöbölése érdekében pedig *kezdeményezte az Fkr. módosítását*. A módosításnak megfelelően a besorolási döntést megelőzően a Hivatal egységes tájékoztatást küld a jelentkezőknek, amelyben értesít a különböző pontszámítási módokhoz szükséges dokumentumokról, és felhívja a jelentkezőket az általuk kívánt pontszámításhoz szükséges mellékletek benyújtásának ellenőrzésére. [Fkr. 12. § (8) bekezdés]

Itt tartom szükségesnek jelezni, hogy a vizsgálatom ideje alatt 2014. december 18-án lépett hatályba az Fkr. mód., mely az államtitkár fenti jelzésének megfelelő módosítást tartalmazza. Az Fkr. mód. 5. § (2) bekezdése szerint ugyanis a besorolási döntést megelőző 28. napig az adatfeldolgozó az adatokat feldolgozza. A módosítás értelmében ugyanaddig a határidőig kell a Hivatalnak egységes tájékoztatást küldeni a jelentkezőknek, amelyben értesíti a különböző pontszámítási módokhoz szükséges dokumentumokról, és felhívja a jelentkezőket az általuk kívánt pontszámításhoz szükséges mellékletek benyújtásának ellenőrzésére. A tájékoztatást pedig azon jelentkezőknek is meg kell küldeni, akik hiánypótlásra felszólítást kaptak. Szintén 2014. december 18-án lépett hatályba az Fkr. mód. 4. §-nak e. és f. pontja, mely – a jelentésemben foglaltaknak megfelelően – kibővítette a hiánypótlást eredményező esetek körét, eszerint immár a jelentkezési kérelem hiányos benyújtásának minősül a jelentkező által a jelentkezési kérelemben megjelölt, a tanulmányi pontok számításához szükséges középiskolai bizonyítvány megfelelő oldalairól készült másolatok hiánya is. A fentiekén túl a módosítás során az érintettek jogainak védelmében még tovább bővült a hiánypótlást eredményező esetek köre. [Az Fkr. mód. 4. § f) pontja szerint a jelentkezési kérelem hiányos benyújtásának minősül, ha a benyújtás módja - a 8. § (7) bekezdésében foglaltak kivételével - nem felel meg a 9. § (1) bekezdés a) vagy b) pontjának.]

Intézkedéseim

Tekintettel arra, hogy a felsőoktatásért felelős államtitkár az elektronikus felvételi rendszer visszajelzéseinek egyértelműsítése érdekében ígéretet tett a rendszer adatkezelési, visszajelzési mechanizmusának felülvizsgálatára, valamint a jelentésem kiadásáig az Fkr. vonatkozó rendelkezéseinek módosítására is sor került, jelentésemben külön intézkedést nem kezdeményezek. A fenti intézkedések jelentős előrelépések a gyakoriságuk határán álló fiatal felvételizők támogatásában és hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a diákok figyelmetlenségéből adódó elutasító felvételi döntések száma csökkenjen.

Budapest, 2015. február

Székely László sk.